

פתרון בגרות בגאוגרפיה

57282	מספר שאלון
18/06/2019	תאריך בחינה
12 : 30	שעת בחינה
מתניה דגן	כותב/ת הפתרון

בשאלון זה יש לפתור ארבע שאלות מתוך שבע

1. מדדי פיתוח.

א. דירוג המדינות על פי רמת פיתוח: 1. אוסטרליה. 2. ברזיל. 3. פיליפינים. 4. זימבבוואה.

מדד תוחלת החיים יכול להצביע על דירוג זה בכך שככל שתוחלת החיים גבוהה יותר כך גם רמת הפיתוח גבוהה יותר. זאת הודות לשירותי רפואה טובים יותר, זמינות לתרופות, תברואה טובה יותר, רמת חיים גבוהה יותר, מזון איכותי ומים.

מדד הריבוי הטבעי יכול להצביע על דירוג זה בכך שככל שהריבוי הטבעי גבוה יותר כך רמת הפיתוח נמוכה יותר. זאת בשל מעמד נמוך של האישה בחברה מפותחת פחות כך שהן רוכשות פחות השכלה ותפקידן העיקרי הוא ללדת. בנוסף, חוסר באמצעי מניעת הריון ובמודעות לשימוש בהם מאפיין מדינות בעלות רמת פיתוח נמוכה יותר. כמו כן, ילדים משמשים ככוח עבודה, בעיקר חקלאי, במדינות מפותחות פחות ועל כן הריבוי הטבעי במדינות אלה גבוה יותר.

מדד תמותת תינוקות יכול להצביע על דירוג זה בכך שככל שמדינה מפותחת יותר כך תמותת תינוקות בה נמוכה יותר. זאת הודות לשירותי רפואה מתקדמים ולתברואה משופרת.

ב. המדד המשולב הוא מדד המשלב כמה מדדי פיתוח על מנת לקבוע רמת פיתוח של מדינות. מדד זה משלב תוחלת חיים, תוצר מקומי גולמי ושיעור יודעי קרוא וכתוב. היתרון במדד זה הוא שאינו מתבסס על מדד סטטיסטי אחד שעלול להציג רק תמונה חלקית לגבי רמת הפיתוח או לתת אומדן בלבד. בנוסף, הוא מאפשר מדד אחיד לכל המדינות וכך אין הטייה של מדד אחד שנותן תמונה לא מדויקת על מדינה מסוימת.

ג. (1) בזימבבוואה שיעור האוכלוסיה התלויה באוכלוסיה הכללית גבוה יותר מאשר באוסטרליה. בנוסף, בזימבבוואה, רוב האוכלוסיה התלויה צעירה ומתחת לגיל 15 ואילו באוסטרליה האוכלוסיה התלויה מחולקת לשני חלקים שווים פחות או יותר - אוכלוסיה צעירה, מתחת לגיל 15, ואוכלוסיה מבוגרת מעל גיל 65.

(2) בשל השיעור הגבוה של אוכלוסיה צעירה בזימבבוואה, יש פחות ידיים עובדות לפרנסת המשפחה. מכאן שאנשים רבים נאלצים לעבוד בעבודות יצרניות וענף השירותים החברתיים נפגע. יש פחות אנשים שיכולים לתת שירותים חברתיים במצב כזה. לעומת זאת, באוסטרליה, בה יש שיעור

פתרון בגרות בגאוגרפיה

גבוה יותר של אוכלוסיה מבוגרת, יש יותר עובדים בשירותים אך הם צריכים לתת מענה לאזרחים מבוגרים רבים שאינם יכולים לפרנס את עצמם ושלא בהכרח יש להם פנסיה מספקת לשארית חייהם.

2. התחדשות ושימור במרחב העירוני

א. המאפיינים לאזור העובר תהליך של התחדשות עירונית - מבנים ישנים שאינם מתוחזקים היטב. אזורים בהם חיה בעבר אוכלוסיה שהזדקנה וכעת נכנסה לאזור אוכלוסיה צעירה וחדשה. יש ביקוש למגורים ולשימושי קרקע נוספים.

ב. הסיבות לשימור אתרים הסטוריים הן שיש לאתרים מסוימים יחוד אדריכלי, חשיבות היסטורית או תרומה תרבותית לאזור.

ג. (1) בניסיון לענות על השאלה האם לשמר את העיר הלבנה בתל אביב או לפתח את האזור נוצרת דילמה. מצד אחד, לעיר הלבנה יש ערך אדריכלי רב והמבנים בה מיוחדים ומוסיפים אופי למרכז תל אביב. פיתוח שיהרוס את המבנים בעיר הלבנה יגרום לאיבוד של הייחוד הזה, יפגע באופי של העיר וישנה אותה לרעה. מצד שני, הקרקע במרכז תל אביב יקרה ופיתוח של הקרקע יוסיף כסף רב לעיר תל אביב ויסייע בחיזוקה.

(2) הדילמה באה לידי ביטוי בקרקע המיועדת למגורים - מצד אחד חסרים שטחי מגורים הקרובים למרכז העיר ומאידך הוספת בתי מגורים רבים בשטח מרכז העיר תפגע בייחודיות שלה. כמו כן גם להוספת שטחי מסחר במרכז העיר יש ביקוש רב והם יכולים להכניס לקופת העיר תשלומי ארנונה רבים. מצד שני, עומדת הפגיעה באופי העיר שתיגרם מריבוי בנייני משרדים ושירותים.

3. חברות רב לאומיות וערי עולם

א. היתרון בקרבה למגוון רחב של שירותים פרטיים ושירותים פיננסיים עבור הנהלה של חברה רב לאומית נובע מהצורך של חברה כזו במעברי כספים, סחורות וכוח אדם בין מדינות ובין בנקים. חברה רב לאומית צריכה שירותים מתקדמים שככל הנראה קשה להשיג בערים קטנות יותר בהם ההתמחות היא בשירותים לחברות מקומיות.

היתרון בשירותי תקשורת מפותחים עבור הנהלה של חברה רב לאומית הוא בתשתיות תקשורת טובות יותר שנמצאות בעיר עולם. חברה רב לאומית צריכה לקיים קשרים קבועים עם סניפים ברחבי העולם ועל כן חשובות לה תשתיות תקשורת יציבות וטובות שקיימות דווקא בעיר עולם.

היתרון להנהלה של חברה רב לאומית הוא בקרבה לנמלי תעופה בין לאומיים. זה נובע מהצורך של החברה בתנועות מהירות של כוח אדם וסחורות ממדינה למדינה. מיקום בסמוך לנמל תעופה בין לאומי יכול לצמצם את זמני העברת הסחורות ובכך לתת יתרון עסקי לחברה.

ב. השפעה אחת של חברה רב לאומית בעיר עולם היא הגירה של כוח אדם איכותי ממדינות שונות אל עיר עולם. הגירה כזו יכולה להכניס שינויים תרבותיים לעיר שיתבטאו, לדוגמה, במסעדות המגישות אוכל שונה ובאירועי תרבות ממקומות שונים בעולם. השפעה נוספת של כניסת חברות רב

פתרון בגרות בגאוגרפיה

לאומיות היא ההתייקרות של מחירי הקרקע בעיר בעקבות הוספת שטחי המשרדים בעיר ובעקבות כך דחיקה של אוכלוסיות מעמד ביניים אל הפרברים.

ג. כניסת חברות רב לאומיות לערי עולם יכולה לגרום לגדילה של המע"ר שכן חברות כאלה ירצו להיות במרכז העיר ולפעול באופן אינטנסיבי. בנוסף, כניסת חברות רב לאומיות יוצרת ביקוש לעבודה במע"ר ועל כן נוצרים פרברים חדשים והמטרופולין הולך ומתרחב.

4. סחר עולמי וכלכלה גלובלית

א. הסרת מכס על יבוא מוצרים - יכולה לסייע בהשלבות מדינה בכלכלה הגלובלית מכיוון שבלי מכס על יבוא מוצרים מחירים של מוצרים אלו ירד ויהיה משתלם יותר לייבא מוצרים מחו"ל לתוך המדינה. באופן כזה, גורמים עסקיים במדינה מקבלים תמריץ ליצור קשרי גומלין עם גורמים עסקיים בחו"ל וכך לקחת חלק בכלכלה גלובלית.

צמצום מגבלות על סחר במטבע חוץ - יכול לתת אפשרות לחברות לסחור כמה שהן רוצות עם חברות מחו"ל. כאשר קיימות מגבלות על סחר במטבע חוץ יש קושי לחברות מקומיות למכור ולקנות מחברות שאינן מקומיות. זאת מכיוון שהסחר לא נעשה רק במטבע המקומי. צמצום המגבלות מאפשר קיומן של עסקאות רבות יותר וכך מעודד השתתפות בכלכלה הגלובלית.

הפחתת הסובסידיה על מוצרי צריכה מקומיים - מתן סובסידיה על מוצרים מסוימים גורם למחירים לצרכן להיות נמוך יותר מאשר בלעדי הסובסידיה. הפחתה של הסובסידיה תגרום למוצרי צריכה להימכר במחירים האמיתיים ובכך יכול להשתלם לסוחר להביא סחורה מחו"ל במחיר דומה. קיום סובסידיה נותן יתרון לקניה של מוצרים מקומיים ולכן ביטולה יכול לתת יתרון למוצר דומה המיובא מחו"ל. כך ניתן תמריץ לנסות לייבא מוצרים ולסחור עם גורמים עסקיים בחו"ל ולהגביר את ההשתתפות בכלכלה הגלובלית.

הפרטה של חברות ציבוריות - מכירה של חברות ציבוריות לאנשי עסקים פרטיים יכולה להיות הזדמנות עסקית. ככל שיהיו יותר הזדמנויות עסקיות במדינה כך גם אנשי עסקים מחו"ל יכולים לראות את היתרונות בהשקעה בחברות במדינה. השקעה של אנשי עסקים מחו"ל תסייע בהשתלבות בכלכלה הגלובלית.

ב. גורם ראשון להבדל בין צריכת המוצרים באמצעות המרשתת של אוכלוסיית שוויץ לזו של אוכלוסיית פרו יכול להיות הגישה הנוחה והקלה למרשתת. בשוויץ, בה תשתיות התקשורת מפותחות יותר, הגישה למרשתת זמינה לכל אחד ואילו בפרו התשתיות זמינות פחות. גורם שני יכול להיות מכסים על קניה מחו"ל. יכול להיות שבשוויץ אין מכסים בקניית מוצרי צריכה מחו"ל ואילו בפרו יש. על כן, יותר שוויצרים משתמשים באפשרות זו.

ג. יתרון בקניה במרשתת - האפשרות למצוא את המחיר הזול ביותר בזכות ההשוואה הפשוטה בין חנויות ממקומות שונים בעולם. הקניה נוחה ויכולה להיעשות מהבית בעזרת משלוחים, אין צורך ללכת לחנות.

פתרון בגרות בגאוגרפיה

חסרון בקניה במרשתת - הוצאה של כסף מחוץ למדינה כך שעסקים מקומיים לא מרוויחים מהקניה.
קושי בניהול משא ומתן במקרה של חוסר שביעות רצון מהקניה.

5. חקלאות במדינות מפותחות

א. התפתחות טכנולוגית ומחשוב - יכולה להועיל לחקלאות. זאת מכיוון שככל שמשולבת טכנולוגיה בתחום החקלאות כך התוצרת החקלאית יכולה להיות טובה יותר ורבה יותר. מחשוב חקלאי יכול לחסוך בכוח אדם בחקלאות ולייעל את הגידול החקלאי מפני שעבודות נעשות בידי מכונות ולא בידי אנשים. במדינות מתפתחות החקלאות היא ענף מרכזי ושיטות הגידול מיושנות באופן יחסי, הכנסה של מחשוב יכולה ליצור תוצרת חקלאית טובה יותר בלי שינוי בכוח האדם.

עליה במחיר התשומות לחקלאות - יכולה לפגוע בחקלאות. תשומות הן המשאבים הדרושים לייצור, כגון מחיר הקרקע, מחיר כלי עבודה, שכר העובדים וכו'. עליה במחיר של אותם משאבים תקשה על החקלאים להרוויח מחקלאות. במדינות מתפתחות החקלאות היא ענף מרכזי וכוח אדם רב מושקע בה. עליה במחיר התשומות ואיתה ירידה ברווחיות בחקלאות עלולה לפגוע בחקלאות במדינות מתפתחות.

הפחתת הסובסידיה לתוצרת חקלאית - יכולה לפגוע בחקלאות. סובסידיות הניתנות לתוצרת חקלאית נועדו לגרום לתוצרת החקלאית להיות זולה יותר לצרכנים ובכך לגרום לצריכה גדולה יותר של תוצרת חקלאית. באופן כזה, הסובסידיה מסייעת לחקלאים למכור תוצרת רבה יותר. אם הסובסידיה תפחת, המחיר של המוצרים יעלה והצריכה של תוצרת חקלאית תפחת. הפחתה בצריכה תפגע בחקלאים ובחקלאות שהיא ענף מרכזי במדינות מתפתחות.

שיפור התחבורה הימית והאווירית - יכולה להועיל לחקלאות. שיפור התחבורה יכול לגרום למחיר הובלת סחורות לחו"ל להיות נמוך יותר. אם חקלאים יוכלו לייצא את תוצרתם לחו"ל במחיר נמוך יותר ולא רק לשווק אותה בתוך המדינה, זה יכול להכניס יותר כסף לחקלאים ולמדינה. ככל שיתרבו אפשרויות ההכנסה לחקלאים כך החקלאות תוכל להתפתח.

ב. בגרץ נראה שמספר החוות החקלאיות הולך ויורד לאורך השנים ואילו הגודל הממוצע של חווה חקלאית הולך ועולה לאורך השנים.

ג. (1) חקלאות תאגידית היא תיאור של מצב בו חברות כלכליות גדולות רוכשות שטחים חקלאיים או תוצרת חקלאית ממשקים קטנים. חברות אלו אחראיות לכל שרשרת הייצור - פיתוח, ייצור, אחסון, שיווק וכו'.

(2) ככל שתופעת החקלאות התאגידית נהיית נפוצה יותר, יש פחות ופחות משקים חקלאיים שונים מכיוון שתאגיד אחד שולט כעת על כמה משקים שהוא רכש. כך שיש מגמת הפחתה בכמות החוות החקלאיות. עם זאת, כמות השטחים החקלאיים אינה מצטמצמת אלא רק מספר השולטים על אותם שטחים. על כן, כל חווה חקלאית נהיית גדולה יותר בממוצע מכיוון שכל חווה כיום היא חיבור של כמה חוות שהיו נפרדות לפני כמה שנים.

פתרון בגרות בגאוגרפיה

6. פיתוח בר קיימה

א. (1) פיתוח בר קיימה הוא פיתוח המשלב בין צרכי החברה לצרכי הסביבה. פיתוח המתחשב בצרכי האוכלוסיה בהווה וגם בעתיד.

(2) על פי אמנת פריז, המדינות נדרשות להפחית את פליטת גזי החממה. מפעלי תעשייה פולטים גזים שונים בתהליך הייצור התעשייתי, חלק מהגזים נפליטים לאטמוספירה ונלכדים בתוכה בזמן שהם יוצרים מעיין חממה סביב כדור הארץ. חממה כזו לא מאפשרת לגזים אחרים, כמו פחמן דו חמצני, להיפלט מחוץ לאטמוספירה.

הפחתת פליטת גזי חממה יכולה לסייע ברמה המקומית למדינות בכך שתצמצם את זיהום האויר באותה המדינה. ככל שיהיו פחות גזי חממה, כך יותר פחמן דו חמצני ייפלט אל מחוץ לאטמוספירה והאויר יהיה נקי יותר. ברמה העולמית, הפחתת גזי חממה יכולה לסייע בבלימת ההתחממות הגלובלית. גזי החממה לוכדים את החום של כדור הארץ ולא מאפשרים לו להיפלט אל מחוץ לאטמוספירה. באופן כזה הטמפרטורה בעולם עולה באופן ממוצע ועלול להיווצר עקב כך נזק סביבתי בלתי הפיך. פחות גזי חממה יאפשרו לחום להיפלט החוצה והטמפרטורה העולמית תישאר במצבה הנוכחי.

ב. בעקבות הגלובליזציה, רוב מוצרי הצריכה של המדינות המפותחות מיוצרים בפועל במדינות מתפתחות. מדינות במזרח, כמו סין, הודו ובנגלדש מחזיקות בשטחן מפעלי תעשייה רבים של מוצרי צריכה למדינות המפותחות. מכיוון שבמדינות המתפתחות יש פיתוח מהיר מאוד, הרגולציה הקשורה לשמירה על הסביבה אינה מפותחת. כך מפעלי תעשייה במדינות אלה יהיו מזהמים יותר, לרוב, מאשר מפעלים במדינות מפותחות. אם תהיה הפחתה בצריכת מוצרים במדינות המפותחות, תהיה הפחתה גם בייצור של מוצרים אלה במדינות מתפתחות. הפחתה בייצור משמעה הפחתה בשיעור פליטת גזי החממה.

ג. (1) מקורות האנרגיה בארצות הברית הם גז טבעי, סכרים על נהרות המאפשרים ייצור חשמל מכוח זרימת המים, חוות לייצור חשמל בעזרת טורבינות רוח וחוות לייצור חשמל מאנרגיית השמש. כל אלא מקורות אנרגיה שלא דורשים שריפה ועל כן לא נפליטים גזי חממה בהפקתם. הסתמכות רבה יותר על מקורות אלה תסייע ביישום אמנת פריז.

(2) השימוש בגז טבעי אינו פולט גזי חממה ואינו מזהם. כך נשמר אויר נקי יותר לדורות הבאים. השימוש באנרגיית הרוח והשמש אינו מזהם ומשאבים אלה אינם מתכלים, תמיד תהיה רוח ותמיד תהיה שמש, גם בדורות הבאים. השימוש באנרגיית המים אינו מזהם את האויר ואת המים עצמם ואינו מכלה את המים. המים ממשיכים לזרום אחרי הסכר ואפשר לעשות בהם שימושים נוספים.

פתרון בגרות בגאוגרפיה

7. הכפר במדינות המפותחות

א. דגם יישוב מכונס - תמונה 3

דגם יישוב מפוזר - תמונה 1

דגם יישוב קווי - תמונה 2

ב. היתרון לאוכלוסיה בדגם יישוב מכונס הוא שהשירותים לתושבים מקובצים יחד בקרבה למגורים. בנוסף, קל יותר לשמור על הביטחון של התושבים בדגם כזה. החיסרון בדגם המכונס הוא הריחוק של החקלאים מהחלקות החקלאיות שלהם.

היתרון לאוכלוסיה בדגם יישוב מפוזר הוא הקרבה של חקלאים לחלקות שלהם. החיסרון בדגם המפוזר הוא הריחוק של התושבים ממרכז היישוב בו נמצאים השירותים והתשתיות המרכזיות.

ג. (1) הגורמים הפיזיים שהשפיעו בעבר על מיקום של יישובים כפריים הם קרבה למים ותבליט מישורי לצורך חקלאות של תושבי היישוב. בנוסף, אקלים נוח למחיה ולא צחיח. גורם נוסף יכול להיות תבליט הררי לצורך הגנה על היישוב מפני תוקפים.

(2) גורמים פיזיים משפיעים היום פחות מאשר בעבר על מיקום יישובים במרחב הכפרי. זאת מכיון שאפשר להתמודד, בעזרת אמצעים טכנולוגיים, עם בעיות שונות שבעבר היו קשות להתמודדות. למשל, כיום ניתן להעביר מים בצינורות למרחקים ארוכים ולא צריך להסתמך על קרבה למקורות מים. בנוסף, יש אפשרות לגידולים שלא דורשים שטחים נרחבים, כמו חממות. כמו כן, אפשר להתמודד עם אקלים צחיח בעזרת מזגנים.

קידום
לך תצטיין

פסיכומטרי ◀ בגרות ▶ מבחן אמי"ר

פתרון בגרות בגאוגרפיה

קידום
לך תצטיין

פסיכומטרי בגרות מבחן אמי"ר

פתרון בגרות בגאוגרפיה

קידום
לך תצטיין

פסיכומטרי בגרות מבחן אמי"ר

פתרון בגרות בגאוגרפיה

קידום
לך תצטיין

פסיכומטרי בגרות מבחן אמי"ר

פתרון בגרות בגאוגרפיה

קידום
לך תצטיין

פסיכומטרי בגרות מבחן אמי"ר